

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Βασικοί Όροι και Έννοιες

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Μάθηση
- Διδασκαλία
- Παιδαγωγική
- Μεθοδολογία
- Διδακτικοί Στόχοι

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΜΑΘΗΣΗ

- Η διαδικασία μέσω της οποίας τα άτομα αποκτούν νέες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις.
- **Συμπεριφορισμός (Behaviorism):** Pavlov, Watson, Skinner, Thorndike, Crowder, Gagne, αρχές του 20ού αιώνα. Μάθηση = αλλαγή στη συμπεριφορά μέσω ενίσχυσης (θετικής ή αρνητικής). Έμφαση δίνεται στα ερεθίσματα και τις αντιδράσεις.
- **Γνωστικισμός (Cognitivism):** Δεκαετία του 1950. Μάθηση = διαδικασία επεξεργασίας πληροφοριών. Η έμφαση δίνεται στην κατανόηση του τρόπου που ο εγκέφαλος επεξεργάζεται, αποθηκεύει και ανακαλεί πληροφορίες.
  - **Κοινωνική Μάθηση (Bandura):** Οι άνθρωποι μαθαίνουν όχι μόνο μέσω της άμεσης εμπειρίας αλλά και μέσω της παρατήρησης άλλων
- **Δομισμός, Θεωρίες της Κατασκευής της Γνώσης (Constructivism):** Σύμφωνα με αυτές, η μάθηση είναι μια ενεργή διαδικασία όπου οι μαθητές κατασκευάζουν τη δική τους γνώση, βασισμένη στις προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες τους (Piaget, Bruner), Newell-Simon (Θεωρία Επεξεργασίας Πληροφοριών).
  - **Κοινωνικοπολιτισμικές Θεωρίες:** Έμφαση στον ρόλο του κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου στη διαμόρφωση της γνώσης και της μάθησης. Vygotsky (ΖΕΑ).
  - **Βιωματική Μάθηση (Experiential Learning):** Ο David Kolb και άλλοι προώθησαν τη θεωρία ότι η μάθηση είναι πιο αποτελεσματική όταν οι μαθητές εμπλέκονται ενεργά σε πρακτικές δραστηριότητες και αναστοχασμό.
- **Έρευνες της Νευροεπιστήμης:**
  - Πώς οι διαδικασίες μάθησης επηρεάζονται από τη δομή και τη λειτουργία του εγκεφάλου;
  - Πώς η συναισθηματική κατάσταση των μαθητών επηρεάζει την ικανότητά τους να μαθαίνουν;
  - Πώς η διαχείριση της προσοχής επηρεάζει την ικανότητα μάθησης;

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

- Η διαδικασία με την οποία ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί τη μάθηση των μαθητών με βάση οργανωμένες δραστηριότητες, στοχεύοντας στην εκπαίδευση και την ανάπτυξη των μαθητών.
  - «στοχεύοντας» = σκοπός
  - «διαδικασία» = οργάνωση
  - «εκπαιδευτικός»-«μαθητές»: αλληλεπίδραση και συμμετοχή
  - «ανάπτυξη των μαθητών»: προσαρμοστικότητα
  - «εκπαίδευση»: κοινωνική και πολιτισμική διάσταση

Τελικώς: Πολυδιάστατος χαρακτήρας

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

- Σχετικοί όροι:
  - Διδακτικός Σχεδιασμός
  - Φάσεις Διδασκαλίας
  - Διδακτικός Χρόνος
  - Χώρος Διδασκαλίας
  - Αξιολόγηση της Διδασκαλίας
  - Αναστοχασμός

ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

- Διδασκαλία: Η καθοδήγηση της διαδικασίας μάθησης.
- Μάθηση: Η κατάκτηση της νέας γνώσης από τον μαθητή.
- Σημασία της μάθησης: Η μάθηση είναι η βάση για την απόκτηση δεξιοτήτων και την προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

- Η επιστήμη της εκπαίδευσης που ασχολείται με τη θεωρία και την πράξη της διδασκαλίας.
  - **Αρχαία Ελλάδα:** Στην αρχαία Ελλάδα, ο Σωκράτης, ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης έθεσαν τις βάσεις της φιλοσοφίας της εκπαίδευσης, με έμφαση στον διάλογο, την ηθική εκπαίδευση και τη λογική σκέψη.
  - **Μεσαίωνας:** Η εκπαίδευση κυριαρχείται από την Εκκλησία.
  - **Αναγέννηση:** Αναζωπύρωση του ενδιαφέροντος για την κλασική γνώση και τις επιστήμες. Έρασμος και Κομένιος: νέες ιδέες για την εκπαίδευση, σχολική προσβασιμότητα και ανθρωπιστική προσέγγιση.
  - **18ος Αιώνας – Διαφωτισμός:** Ο **Jean-Jacques Rousseau** επηρέασε την παιδαγωγική με το έργο του "Αιμίλιος", τονίζοντας τη φυσική ανάπτυξη του παιδιού και την εκπαίδευση μέσα από την εμπειρία.
  - **19ος Αιώνας:** **John Dewey** = βάση για τη σύγχρονη εκπαιδευτική φιλοσοφία, έμφαση στη βιωματική μάθηση και την κριτική σκέψη. Η παιδαγωγική έγινε πιο επιστημονική και οργανωμένη.
  - **20ός Αιώνας:** Η ανάπτυξη της ψυχολογίας της μάθησης (**Piaget, Vygotsky**) και οι θεωρίες της κατασκευής της γνώσης (κονστρουκτιβισμός) επηρέασαν σημαντικά την παιδαγωγική, οδηγώντας σε πιο μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις.

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

- Το σύνολο των αρχών, προσεγγίσεων και στρατηγικών που καθοδηγούν τη διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης της διδασκαλίας. Είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν και εφαρμόζουν συγκεκριμένες μεθόδους διδασκαλίας για να ενισχύσουν τη μάθηση των μαθητών.

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

- Μια συστηματική προσέγγιση που χρησιμοποιείται από τους εκπαιδευτικούς για να διευκολύνουν τη διαδικασία μάθησης.
- Οι μέθοδοι διδασκαλίας περιλαμβάνουν τις τεχνικές που εφαρμόζονται για να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και να επιτύχουν συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους.
  - Επεξεργασία Εννοιών
  - Διδασκαλία σε Μικρές Ομάδες Μαθητών
  - Διερευνητική Μέθοδος
  - Βιωματική Μέθοδος

ΟΡΙΣΜΟΣ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Συγκεκριμένη διαδικασία που χρησιμοποιείται από τους εκπαιδευτικούς για να εφαρμόσουν μια μέθοδο διδασκαλίας.

- Παρουσίαση
- Διάλεξη
- Παιχνίδια Ρόλων
- Συζήτηση
- Διάλογος
- Ερωτήσεις και Απαντήσεις
- Μελέτη Περίπτωσης
- Χιονοστιβάδα
- Καταιγισμός Ιδεών
- Ομαδική Εργασία

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Συγκεκριμένες επιδιώξεις που θέτει ο εκπαιδευτικός σχετικά με τα επιθυμητά αποτελέσματα της διδακτικής διαδικασίας για τους μαθητές.

Οι στόχοι της διδασκαλίας πρέπει να είναι:

- Σαφείς.
- Μετρήσιμοι.
- Συγκεκριμένοι.
- Συνδεδεμένοι με συγκεκριμένο περιεχόμενο.
- Προσαρμοσμένοι στους μαθητές, ρεαλιστικοί.
- Χρονικά καθορισμένοι.

ΕΠΪΠΕΔΑ ΤΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΪΑΣ ΤΟΥ BLOOM

1. Γνώση: Ανάκληση πληροφοριών
2. Κατανόηση: Ερμηνεία εννοιών
3. Εφαρμογή: Χρήση γνώσης
4. Ανάλυση: Διάσπαση γνώσης
5. Αξιολόγηση: Κρίση της αξίας της γνώσης
6. Σύνθεση: Δημιουργία νέας γνώσης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ

- Μετά το μάθημα, οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να αναλύσουν και να εφαρμόσουν τις βασικές θεωρίες της μάθησης.
- **Παραδείγματα ρημάτων:** αναγνωρίζω, επιλέγω, εξηγώ, αναπαριστώ, προσδιορίζω, διακρίνω, συσχετίζω, συνδέω, αναλύω, ελέγχω, αμφισβητώ, παρουσιάζω, συνθέτω

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Οι γνώσεις που μας επιτρέπουν να εκτελούμε εργασίες και να επιτυγχάνουμε συγκεκριμένους στόχους.

- **Γνωστικές:** Επίλυσης προβλημάτων, διατύπωσης ερωτήσεων, εύρεσης πηγών, αποτελεσματικής χρήσης πληροφοριών, διαδικασιών έρευνας, οργάνωσης, ανάλυσης και παρουσίασης δεδομένων, καθώς και δεξιότητες προφορικής και γραπτής έκφρασης.
- **Κοινωνικές/επικοινωνιακές:** Συνεργασία, διαπροσωπική επικοινωνία, γόνιμη αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών μιας ομάδας, ανάπτυξη ενσυναίσθησης.
- **Μεταγνωστικές:** Κριτική σκέψη, αναστοχασμός, αυτοαξιολόγηση

Η ΣΧΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΗ

Η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή είναι καθοριστική για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας.

Βασικά στοιχεία:

- **Επικοινωνία:** Ανοικτή και ειλικρινής επικοινωνία, όπου οι μαθητές αισθάνονται άνετα να εκφράσουν απορίες και προβληματισμούς.
- **Αλληλεπίδραση:** Ενεργός συμμετοχή και αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, ενισχύοντας την εμπλοκή των μαθητών.
- **Εμπιστοσύνη:** Δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης, όπου οι μαθητές νιώθουν ασφαλείς και υποστηριζόμενοι.
- **Συνολική Υποστήριξη:** Ο εκπαιδευτικός πρέπει να παρέχει ψυχολογική και συναισθηματική υποστήριξη, κατανοώντας τις ατομικές ανάγκες των μαθητών.
- **Αποδοχή της διαφορετικότητας:** Αναγνώριση και αποδοχή της διαφορετικότητας των μαθητών και προσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας στις ανάγκες τους.
- **Καθοδήγηση:** Ο εκπαιδευτικός λειτουργεί ως καθοδηγητής, βοηθώντας τους μαθητές να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους.
- **Κινητοποίηση:** Δημιουργία κινήτρων για τη μάθηση, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να θέσουν προσωπικούς στόχους.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

- Ο εκπαιδευτικός κατευθύνει, καθοδηγεί και εμπνέει τους μαθητές να αποκτήσουν γνώση και δεξιότητες.
- Διδάσκων
- Καθοδηγητής
- Σχεδιαστής Μαθησιακού Υλικού
- Αξιολογητής
- Σύμβουλος
- Διαχειριστής Τάξης
- Ερευνητής
- Συνεργάτης
- Πρότυπο

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

- Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία μάθησης και αλληλεπιδρούν με τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές τους.
- Μανθάνοντες
- Ενεργοί Συμμετέχοντες
- Συνεργάτες
- Κριτικά Σκεπτόμενοι
- Αυτορρυθμιστές της συμπεριφοράς τους
- Αξιολογητές - Ανατροφοδότης της διδασκαλίας
- Ερευνητές
- Υποστηρικτές της ομάδας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- Η Διδακτική Μεθοδολογία είναι η βάση για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, εξασφαλίζοντας την επίτευξη των διδακτικών στόχων.

